

9

¹⁰ Obra sense especificar del mestre Arnau de Vilanova.

¹¹ Hem recollit aquest còdex per a donar testimoni de la llengua en què estava escrit, el castellà, la qual cosa féu que el notari ho aclarís per escrit (tot i que desconeixem de quin tipus de text es tracta: literari, econòmic, privat...).

¹² No sorprèn trobar aquest llibre, *De alquímia*, com tampoc el de la nota següent, si tenim en compte que forma part de la biblioteca d'un argenter.

¹³ (72, 15)

¹⁴ Llibre d'*Orationes*.

Segueixen algunes *mostres* (algunes són models de peces d'argenteria, ben segur, però d'altres especifiquen que són mostres de retaules, i fins i tot en tenim una en què hi ha pintada la ciutat santa de Jerusalem).

¹⁵ Indubtablement, aquest és un llibre tècnic, propi de l'ofici d'argenter, el contingut del qual versaria sobre el tractament de l'or (de l'«*Assaig de l'or*»?). Els repertoris consultats no ofereixen cap títol semblant.

¹⁶ Hem identificat aquest còdex amb el 72, 26.

¹⁷ Hom atribueix al mestre Ramon Llull nombrosos títols, com aquest genèric d'*Orationes*.

¹⁸ Un nou llibre d'*Orationes*.

¹⁹ Llibre de *Medicina* sense concretar.

²⁰ Augustinus, *Soliloquia*.

9. Item, .VI. cuerns de pergemí, ligats ab una carte, entre grans e poch, qui tracten de *Gran cose es hom*.

.....
10. Item, un libret petit de *mestre Arnau de Vilenove*.

.....
11. Item, un libre qui és scrit en castellà, de paper.

12. Item, un altre libre de *Alquímia*, metrificat en romanç, de paper.

13. Item, un libre petit de *mestre Jacme del Burch, De alquímie*.

14. Item, un libre petit de *Oracions*, de paper.

Item, una carte de pergemí on es pintat Iherusalem.

Item, un pergemí^a on es pintade una mostre de un retaule.

Item, un altre pergemí on ha pintat un retaule.

Item, dos pergemins pintats de algunes mostres.

.....
15. Item, un *Libre del ensag del or*, ab^b balances e ab pes.

.....
En la recambre

.....
setembre, 20
.....

16. Item, un coern de la *Vide dels Sants Pares*.

17. Item, un libret de *Oracions de mestre Ramon Lull*.

.....
En la cambre

.....
18. Item, un libre de pergemí, ab posts vermelles, en què ha diverses *Oracions*.

19. Item, un libre ab cubertes blaves, ab tenquedors, de *medecines*.

20. Item, un altre libre de paper, on és lo *Soliloqui <u>m de sent Agustí*.

.....

86 Inventari Clara, vídua d'en Romeu Desfeu

²¹ *Psalterium* (72, 24).

²² *De virtutibus et vitiis* (72, 3).

²³ *Vitae sanctorum patrum* (72, 2).

²⁴ Ramon Llull, *Arbre de Ciència*.

Item, foren trobades les dites coses en la case del honorable en Ffrancesch Rajole, botiguer ciutedà de Barchinone.

21. Primo, un *Saltiri* en paper, en romanç, ab les cubertes vermelles ab .X. pletons.

22. Item, un altre libre en paper *de Vicis e Virtuts*, antich.

23. Item, un altre libre ab cubertes vermelles qui's apella la *Vide dels Sants Pares*.

24. Item, un altre libre en pergamí, ab cubertes vermelles, de la *Sciència de mestre Ramon Lull*, ab cubertes vermelles.

.....
Item, un pregemí ab una mostre de retaule.

^a segueix cancel·lat pergemí.- ^b segueix cancel·lat un.

¹ *Breviarium* de la diòcesi de Barcelona, il·luminat amb caplletres i imatges daurades. El canonge Ferrer Despujol va pagar per aquest volum una de les sumes més altes que hem recollit en el nostre treball: 55 lliures barcelonines (88, 7).

^{2,11} *Missale (Liturgica)* que, segons es deia, era del benifet de sant Antoni de la Seu de Barcelona, del qual era propietari (és a dir, beneficiat). Es tracta d'un mateix còdex, com podem deduir per les anotacions del notari. No queda enregistrada la venda a l'encant.

³ *Psalterium*. En la seva venda a l'encant (88, 1), per poc més de 3 lliures, no hi consta el comprador.

⁴ Tal com s'esdevenia amb el *Missale*, aquest *Flores sanctorum* en pla no és enregistrat a la subhasta pública.

⁵ El notari no va anotar el títol d'aquest volum a l'instrument original; com que tampoc no va donar l'*incipit*, no podem identificar-lo amb claredat. Codicològicament coincideix amb el de la nota n° 5 de l'encant, però el n° 7 d'aquest mateix inventari també podria correspondre's amb el 88, 5. Destaquem la «lletra menuda».

1423, agost, 4

Inventari dels llibres relictos per Antoni Gençà, prevere beneficiat de la Seu de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-29, vol. 346, s.n., fols. 1r-1v, 6r.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscripts...*, n° 53.
Ed.parc. MADURELL: *Regesta Biblias...*, n° 24.

Primo, una caixa d'àlber ab pany e clau en la qual eren les robes següents:

1. Primo, un *Breviari* escrit en pergamins, capletrat d'or, escrit a colondells, storiat ab images d'or, ab lo *Compter* en lo principi. E^a fenex en lo primer^b colondell de la primera pàgina: "et Spiritu Sancto". E comença lo primer colondell de la derrera pàgina: "verunt sitque". Ab posts vermelles empremtades, ab .IIII. tencadors d'argent, e ab giradors de ceda qui eren dins lo dit *Breviari*, ab una cuberta vermella de aluda.

2. Item, un *Missal* escrit en pergamins, a colondells, en la qual era primer escrit lo *Compter*. E fenex lo primer colondell de la primera pàgina: "periculis temeramus". E comença lo primer colondell de la derrera pàgina en letre vermella: "in vel continentum hec liber sapien". Ab posts de fust cubertes de vermell, empremtades, ab dos tancadors d'argent, ab sengles cordons de ceda vermella, ab una cuberta de drap de li, lo qual *Missal* se deya ésser del benifet de sent Anthoni que'l dit defunt possehia.

3. Item, un *Psaltiri* escrit en pergamins, ab letra grossa, en lo qual era escrit lo *Compter* primerament. E feneix la primera pàgina: "iam nunch pa.". E comença la derrera pàgina: "a opera". Ab posts de fust ab cubertes verdes, ab .V. tatxes de leutó a cada part, ab dos gafets de leutó.

4. Item, un libre gran, escrit en paper, a colondells, appellat *Flors sanctorum*. E fenex en lo primer colondell de la primera pàgina: "en lo temps aquell qui és de Nadal, ço és". E comença en lo primer colondell de la derrera pàgina: "veguada que Jhesús se manifesta". Ab post<s> de fust cubertes de vert, ab tencadors de cuyro.

5. Item, un altre libre escrit en paper^c, ab cisterns de pergami, a colondells, ab letra menuda, appellat [...]d. E fenex lo primer colondell de la primera pàgina: "et hec abba". E comença lo darrer colondell de la derrera pàgina: "sic Dei centenarius". Ab posts de fust cubertes de vermell, ab dos tencadors de cuyro.

⁶ Un *De concordantia Veteris et Novi Testamenti* (tot i que el notari dóna el títol en català, per les transcripcions textuais constatem que és en llatí) atribuït, segons els repertoris, a Augustinus i a Gioachino da Fiore. Un vell conegut nostre, el notari Julià Roure (encarregat de l'elaboració de testaments, inventaris i encants de molts personatges lligats a la Seu de Barcelona), és qui va comprar aquestes *Concordantiae* (88, 3).

⁷ Aquest esment genèric d'un *liber Ecclesiae*, tal i com hem dit en la nota n° 5, podria correspondre's, per les característiques codicològiques, amb el llibre de *Tractatus* de la subhasta (88, 5), però no podem assegurar-ho.

⁸ Guido de Monte Rocherii, *Manipulus curatorum et clericorum*. Arnau Say, prevere i canonge de la Seu, va adquirir aquest llibre a la subhasta (88, 4); d'aquest prevere hem localitzat també l'inventari de béns, tot i que a la seva llibreria no consta aquest exemplar (doc. 223). Codicològicament, el notari aprecia que era «de diverses lletres».

⁹ No hem identificat aquest llibre de *Cròniques* en romanç.

¹⁰ Aquest llibre, que es deia que era en penyora, és el *Processionale (Liturgica)* adquirit per Bernat de Santacana (88, 2).

¹¹ Vegeu nota n° 2. Ara sabem que el benifet de sant Antoni esmentat a la nota n° 2 havia estat substituït per la ja difunta Valença, muller del també difunt Bernat Muner, paraire.

6. *ff.1v.* Item, un altre libre escrit en paper, a colondells, appellat *Concòrdia de Nou e Vell Testament*. E fenex lo primer colondell de la primera pàgina: "conflictum quater". E comença lo derrer colondell de la derrera pàgina: "eris in paradiso". Ab post <s> de fust ab cubertes vermelles, ab .V. claus de leutó a cada post, ab dos gafets de leutó.

7. Item, un altre libre escrit en paper, vell, apedassat, *libre d'Esgléya*. E fenex en la primera pàgina: "speritali me". E comença^f en la derrera pàgina ab letra vermella: "oracio dicenda postquam *Salterium* fineris". Ab posts de fust ab cubertes vermelles, ab dos gafets.

8. Item, un altre libre escrit en paper, a colondells, appellat *Manipulus curatorum*. E fenex lo primer colondell de la primera pàgina: "videlicet illuminat perfí". E comença lo derrer colondell de la derrera pàgina: "et erunt eciam". Ab posts de fust cubertes de vermell, ab dos gafets.

9. Item, un altre libre escrit en paper, a colondells, appellat *Canònicas*, de pocha valor. E^s fenex lo primer colondell de la primera pàgina: "hon yo són stat". E comença lo derrer colondell de la derrera pàgina: "que bé li era obs". Ab posts de fust cubertes de vermell, ab dos gafets de leutó.

10. Item, un altre libre petit, escrit en pergamins, appellat *Processioner*. E fenex la primera pàgina: "bis me". E comença la derrera pàgina: "sa et suavis". Ab posts de fust empremtades de vermell, ab dos tancadors d'argent petits, ab giradors de ceda, ab una cuberta de velut grog, lo qual se deya que stave penyora.

.....

Les coses següents foren atrobades en la dita heretat, les quals són del benifet lo qual instituí madona Valença, muller qui fou d'en Bernat Muner, quondam, parayre:

.....

11. Item, un *Missal*, et cetera. Ja és en l'altre inventari. Lo qual és del benifet e fa adempnar del inventari maior.

^a segueix cancel·lat come <nsa>.- ^b primer interlineat, damunt de derrer cancel·lat.- ^c paper ... pergami interlineat, damunt de pergamins cancel·lat.- ^d no es va anotar el títol, però a l'original es va deixar l'espai en blanc.- ^e segueix cancel·lat come <nsa>.- ^f comença interlineat, damunt de fenex cancel·lat.- ^g segueix cancel·lat com <ensa>.

¹ Vegeu 87, 3.

² Vegeu 87, 10.

³ Vegeu 87, 6.

⁴ Vegeu 87, 8.

⁵ Dubtem a l'hora d'identificar aquest libre de *Tractatus* amb els 87, 5 o 7. Misser Pere Malet, documentat ja en altres instruments, l'adquirí per 7 escassos sous.

⁶ El notari Pere Pellicer va pagar per aquesta *Biblia* un altre dels preus més alts documentats en el nostre estudi: 44 lliures.

⁷ Vegeu 87, 1.

1423, setembre, 20

Encant públic dels llibres relictes per Antoni Gençà, beneficiat de la Seu de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 346, s.n., fols. 13r, 15r.
Ed.parc. MADURELL: *Regesta Biblias...*, n° 25.

1424, març, 10

1. Primo, un *Saltiri* scrit ab pergamins, ab grossa letra, ab posts cubertes verdes, ab deu boletes de leutó, ab dos gafetsIII. lliures, .VI.
2. Item, un *Processioner* scrit en pergamins, cubert de tripa de vellut grog, ab dos gafets d'argent, en Bernat de SentacanaII. lliures, .XV. sous.
3. Item, unes *Concordàncies* scrites en paper, *del Novell Testament*, ab posts, ab cubertes vermelles, en Julià RoureI. lliura, .II. sous.
4. Item, un *Manipulus curatorum* scrit en paper, de diverses letres, ab posts, ab cubertes de vermell, ab dos gafets de leutó, en Arnau Say, prevere . . .I. lliura, .II. sous.

abril, 3

5. Item, un libre de paper, ab posts vermelles, de diversos *Tractats*, de poca valor, a misser P<ere> MaletVII. sous.
6. Item, un altre libre appellat *Bibilia*, en pergamins, ab gafets d'argent, en P<ere> Pellicer, notariXXXXVIII. lliures.
7. Item, un altre libre appellat *Breviari del bisbat de Barchinona*, scrit en pergamins, a colondells, ab posts de fust cubertes de vermell empremtades, a mossèn Fferrer dez Pujol, canongeLV. lliures.

¹ *Decretum (C.I.Can)*.

² Thomas de Aquino, *Summa theologiae, prima pars*. Vegeu també la nota nº 47.

³ Augustinus, *De civitate Dei*.

⁴ M.T. Cicero, *Rhetorica*. Vegeu, a més, la nota nº 18.

⁵

⁶

⁷ Amb el nom de *Summa aurea...* coneixem el títol de més d'un tractat jurídic i litúrgic.

⁸ *Flores sanctorum* en llengua llatina.

⁹ El més popular dels llibres de *Metaphysica* és obra d'Aristoteles (tot i que Avicenna i Rogerius Bacon també en tenen una amb títol homònim).

¹⁰ Aristoteles, *Ethica*.

1423, setembre, 11

Inventari dels llibres relictos per Ferrer de Gualbes, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 346, s.n., fols. 7r-10r.
Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 8.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 54.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 18.
Ed. T.G.PANADÈS: *Ferrer de Gualbes...*, pp. 159-160, 179-181.

lf.7r Item, en la cambra hon tenia l'estudi lo dit defunt foren trobades les coses següents:

Primo, una caxa gran^a de la forma maior, ab sa clau, en què foren trobats los llibres^b següents:

1. Primo, un^c llibre appellat *Decret*, cubert de posts e de cuyro blanch.
2. Item, un altre llibre de^d pergamins, ab cubertes negres de post, appellat *la Primera part de Teulugia de sent Thomàs d'Aquí*.
3. Item, un altre llibre de paper, ab posts e cuberta de cuyro negre, appellat *les Flors de sent Agostí sobre la Ciutat de Déu*.
4. Item, un altre llibre de paper, ab cubertes de posts e cuyro vermell, appellat *Retòrica Vella de Tulli*.
5. Item, un altre llibre de pergamins, ab cubertes de posts e cuyro vermell, appellat^e *Libre dels officis dels sacerdots, fet per frare Albert Tirinençi, del Orde dels frares preycadors*, compilat dels *Dits del frare de sent Thomàs d'Equí*.
6. Item, un altre llibre de pergamins, ab cubertes de posts e cuyro vermell, appellat *Tractat moral de .VII. vicis capitals*.
7. Item, un altre llibre de pergamins, cuberts de posts e cuyro vermell, appellat *Suma aurea*.
8. Item, un altre llibre de pergamins, ab cubertes de posts e cuyro blanch, appellat^f *Flos sanctorum*, en latí.
9. Item, un altre llibre de pergamins, ab cubertes de posts e cuyro vert, appellat *la Matafísica*.
10. Item, un altre llibre de pergamins, cubert de posts e cuyro blanch, apellat *les Ètiques d'Aristòtil*.

¹¹ Albertanus Brixiensis (autor de dues obres de difusió documentada al nostre país: el *De doctrina dicendi atque tacendi* i el *Liber consolationis et consilii*).

¹² Aegidius de Roma (autor del tan difós *De regimine principum*).

¹³ Tractat anònim de *Dicta philosophorum*.

¹⁴ Guido de Columna, *Historia destructionis Troiae*. Afortunadament, l'estudi sistemàtic dels *llibres especials* d'inventaris i d'encants, ens ha permès documentar la compra d'aquest volum a la subhasta dels llibres relictes per Domènec Ponç, canonge de Barcelona, el setembre de 1417 (66, 4), on és enregistrat el pagament de poc més d'una lliura per part de Ferrer de Gualbes.

¹⁵ Així com sabem amb certesa que el «magister sententiarum» és Petrus Lombardus, no coneixem qui és el «magister summarum» o «mestre de les Summes».

¹⁶ Johannes Gallensis, *Summa collationum* (= *Summa collectionum*). Vegeu també la nota n° 36.

¹⁷ Volum amb una *Oratio ad gloriosam virginem Mariam* i l'obra *Soliloquium de arrha animae* d'Hugo de Sancto Victore.

¹⁸ M.T. Cicero, *De officiis* i *De senectute*.

^{19,31} Robertus de Euromodio, *Cato moralisatus sive Commentarii in Catonis Disticha*.

^{20,21} El *Regiment de prínceps, de les ciutats e de la cosa pública* de Francesc Eiximenis, en dos volums, que constitueix el llibre *Dotzè* del magne *lo Crestià*. Com se sap, Eiximenis coneixia l'obra d'Egidi de Roma i la cita a bastament en el seu tractat (vegeu en aquest mateix instrument el registre n° 12).

²² F. Eiximenis, *Lo Crestià*, el segon llibre, «tracte de temptació».

²³ Brunetto Latini († ca. 1294), fou notari i canceller del Comune florentí. La seva obra principal, escrita a França arran del seu exili en aquest país per qüestions polítiques, és el *Livre du Trésor*, text enciclopèdic en prosa francesa -com el que comentem en aquest registre-, que va tenir àmplia fortuna (com ho prova el text que fos traduït a diverses llengües, entre les quals la catalana del còdex del registre 278, 13).

²⁴ Al començament d'aquest llibre, que conté diverses *Obres*, s'esmenta la versió catalana del llibre de cavalleries de *Paris e Viana*.

²⁵ Boethius, *De consolacione Philosophiae*. Vegeu també n° 46.

²⁶

11. *1f.7v* Item, un altre llibre de pergamins, cuberts de posts e cuyro vert, appellat *Aubertanus*.

12. Item, un altre llibre de paper, ab posts e cuyro vermell, appellat *Egidi Romà*.

13. Item, un altre llibre de paper, ab cubertes de posts vermelles, appellat *Dit de philòsofs*.

14. Item, un altre llibre cubert de vert, de paper, appellades *Istòries Troyanes*, en latí.

15. Item, un altre llibre de pergami, cubert de cuyro vermell, appellat *lo Mestre de les Sumas*.

16. Item, un altre llibre de pergamins, cubert de posts vermelles, appellat *Suma de col·leccions*.

17. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab los colondells, cubert de posts engrutades cubertes de cuyr vermell, abte per empremtar. En lo qual ha diverses *Obres*. E la primera és segons la rúbrica *Oratio ad gloriosam Virginem Mariam*. E après se segueix *lo Soliloquium Hugonis de sancto Victore, De arra anime*.

18. Item, un llibre escrit en paper, ab posts cubertes de cuyro negre, ras, ab dos guafets de lautó e ab .X. polletes, continent lo *Tulli, De officis e Tulli, De senectute*.

19. Item, un altre llibre de forma menor, escrit en paper, ab cubertes de posts ab cuyro vermell, ras, ab .II. gafets ab .X. boles. Lo qual conté en si *Postilla sobre lo Quató de Robert de Euromedio*, e algunes altres obres.

20. Item, un altre llibre de forma maior, escrit en paper, ab los caps coerns de pergami, ab post<s> cubertes de cuyr vermell empremtat, ab dos gafets de leutó, ab parxes de seda vermella, ab una lista groga al mig, continent en si lo primer volum del *Regiment dels Prínceps, de les Ciutats 1f.8r. e de la cosa pública, compost per lo mestre Francesch Eximenis*, intitulat *.XII. llibre del Christià*.

21. Item, un altre llibre semblant del prop dit qui és intitulat lo *Segon volum* del dit llibre.

22. Item, un altre llibre de forma maior, escrit en paper, ab los caps coerns de pergami, ab posts cubertes de cuyr vert, ab .III. gafets de leutó^h. És obre del dit *mestre Francesch Eximenis*, intitulat lo *Segon llibre del Christià*, qui tracte de temptació.

23. Item, un altre llibre escrit en pergamins, a dos colondells, en lengua ffrancesa, ab posts cubertes de cuyro vermell empremtat, e és intitulat *Tresors*.

24. Item, un altre llibre escrit en paper, ab posts cubertes de cuyro vermell ras, on ha diverses *Obres*. E és en lo comensament de *Paris e de Viana*.

25. Item, un altre llibre en semblant forma e cuberta del prop dit, escrit en paper, appellat *Boeci, De consolació*.

26. Item, un altre llibre escrit en pergamins, de forma menor, ab posts cubertes de cuyr vermell ras, ab dos gafets, intitulat *Primus fisicorum*.

²⁷ Thomas Hibernicus, *Manipulus florum*. La minuciositat del notari l'empeny a fer constar que el volum era de cobertes de cuir vermell, però ara, per la seva antiguitat, «és tornat blanch».

²⁸ Els repertoris no recullen cap *Manipulus poetarum* (mena de miscel·lània de poetes).

²⁹ Sens dubte, un dels esments més interessants d'aquesta biblioteca és aquest volum: el *Llibre dels feits de Jaume I*.

³⁰ (Ps.) Augustinus, *Meditationes et orationes*, en romanç.

³¹ vegeu nota n° 19.

³²

³³ Llibre de *Sermones*.

³⁴ Hem transcrit aquest esment per la seva referència a la llengua francesa.

³⁵ Francesco Petrarca, *Septem psalmi penitentiales*.

³⁶ Johannes Gallensis, *Breviloquium de virtutibus principum*.

³⁷ Bernat Oliver, *Excitatorium mentis ad Deum*. De l'obra d'aquest augustinià valencià es feren posteriorment traduccions al català i al castellà.

³⁸ Són moltes les obres que tracten d'un *Dialogus*. En aquest cas, es tracta d'un entre Sortes i Raimundus, personatges que no hem identificat.

³⁹ Els repertoris identifiquen amb l'*Stimulus amoris* un text del (Ps) Bonaventura, però també parlen d'un text homònim d'Henricus de Balma, OFM, i de Jacobus Mediolanensis.

⁴⁰ *Libri sapientiale, Evangelia et Epistolae Pauli*.

⁴¹ Arnau de Vilanova, *De regimine sanitatis* ?.

27. Item, un libre scrit en pergamins, a dos colondells, ab posts cubertes de cuyr, qui és stat vermell qui per antiguitat és tornat blanch, ab un tencador de leutó, e és appellat *Manipulus florum*.

28. Item, un altre libre de forma menor, scrit en paper, ab posts cubertes de cuyr vert ab dos gafets de lautó, appellat *Manipulus poetarum*.

29. Item, un altre libre scrit en pergamins, de forma migana, a dos colondells, ab posts cubertes de cuyr empremtat, intitulat *Libre de les coses fetas per lo Rey en Jacme, appellat Sant*, sens gafets.

30. *lf. 8v* Item, un libre scrit en pergamins, a dos colondells, ab dos tencadors e .VIII. bolles galonades de leutó, cubertes de cuyr vermell empremtat, en romanç, e és intitulat *Libre de les meditacions de sent Agostí*.

31. Item, un altre libre de forma menor, scrit en pergamins, ab cubertes engrutades cubertes de cuyro vert, continent *Postilla de Robert de Euro Modio sopra lo Cató*.

32. Item, un libre poch, scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyr vermell, ras, ab dos tencadors de leutó, e és intitulat *Liber de divite christiano*.

33. Item, un altre libre scrit en pergamins, a dos colondells, ab posts cubertes de cuyr blau, continent en si diverses *Sermons*.

34. Item, un libre de forma migana, scrit en pergamins, a dos colondells, en lengua fransesa.

35. Item, un libret molt petit, scrit en pergamins grossos, ab cubertes engrutades cubertes de cuyro vermell ras. E conté en si los .VII. *Samps, composts per Ffrancesch de Patrarcha*.

36. Item, un libre scrit en pergamins, de forma poch, a dos colondells, on ha diverses obres e en lo comensament és intitulat *Breviloquium de virtutibus principum et philosophorum editum a magistro Iohanne Galensi*. E és ab un gafet de leutó.

37. Item, un libre de forma menor, scrit en pergamins, qui és intitulat *Excitatorium mentis ad Deum*, ab dos gafets e ab .X. bolletes, cubert de cuyro ras.

38. Item, un libre scrit en pergamins, ab cubertes engrutades^k cubertes de cuyro vermell. E és intitulat *Dialogus*, hi era raunament de dos: la un appellat Sortes, l'altra Raymundus.

39. *lf. 9r* Item, un libret poch, scrit en pergamins, on ha diverses *Obres*. E és en lo comensament lo libre appellat *Stimulus amoris*, ab posts cubertes de cuyro vermell empremtat, ab un tencador de leutó.

40. Item, un altre libre scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vert, on són los *Libres sapiensials*, e los *Evangelis* e les *Apístoles de sent Pau*.

41. Item, un libre scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyr empremtat, ab dos tencadors de leutó, intitulat *Suma de Regiment de mestre Arnau de Vilanova*.

⁴² Els catàlegs consultats recullen el títol anònim *De abstinencia*.

⁴³ Desconeixem per quin motiu Ferrer de Gualbes tenia aquest *Flores sanctorum* de madona Beses.

⁴⁴ Es tracta potser del *Lucidari* perdut de Bernat Metge? La referència a la lletra antiga ens fa dubtar d'aquesta identificació. Fòra *Elucidarium* el títol correcte? En aquest cas ja coneixem l'obra d'Honorius Augustodunensis.

⁴⁵ Jacobus de Cessolis, *Ludus scacorum seu De moribus hominum et officiis nobilium*.

⁴⁶ Un nou exemplar del Boethius, *De consolacione Philosophiae*, en romanç (desconeixem la llengua del de la nota 25).

^{47,48} Creiem que es tracta de nous exemplars del *Compendium theologiae* de Thomas de Aquino: vegeu nota n° 2; malgrat que sota aquell títol els repertoris consultats donen també altres autors.

⁴⁹ Petrus Lombardus, *Textus sententiarum* (vegeu el que vam dir en la nota n° 15). Aquest llibre va ser llegat, tal i com recull l'instrument, a en Pau de Gualbes, fill del difunt i canonge de la catedral de Barcelona.

^{50,51} Dos exemplars del *Psalterium* (el segon amb l'*Officium defunctorum*).

⁵² Quaderns en romanç del Valerius Maximus, *De factis et dictis memorabilibus*.

42. Item, un libre de forma menor, groç, escrit en pergamins a dos colondells, e és intitulat *Abstinència maior*, e ab posts cubertes de cuyr vermell ras.

43. Item, un libre escrit en paper, en romanç, ab posts cubertes de cuyr empremtat, appellat *Flos sanctorum*, lo qual se dix que era de madona Beses.

44. Item, un libre de forma menor, escrit en pergamins, de letre antiga, ab posts ab cubertes engrutades, appellat *Lucidari*.

45. Item, un libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vert, sens tencador, appellat *Libre dels scachs*.

46. Item, un libre escrit en paper, ab posts cubertes de cuyro engrutat, ab dos gafets de leutó ab .X. bolles, appellat *Boeci, De consolació*, en romanç.

47. Item, un libre escrit en pergamins, de forma manor, ab posts cubertes de cuyro vermell empremtat, ab dos tencadors de leutó, appellat *Compendi de Theologia*.

48. Item, un libre escrit en paper, a dos colondells, ab posts engrutades cubertes de cuyr vermell, ras, e és appellat *Compendium theologisse veritatis*.

49. *ff.9v* Item, un libre escrit en pergamins, a dos colondells, ab posts cubertes de cuyro vermell, ras, intitulat *Test de sentèncias*. Lo qual és stat gequit an Pau de Gualbes, fill seu.

50. Item, un libre gran, escrit de letra grossa, en pergamins, appellat *Saltiri feriat*, ab diverses *Ymnes*.

51. Item, un libre petit appellat *Saltiri*, ab los càntichs. E és l'*Offici de deffunts*. Ab gafet d'argent daurat e ab cuberta de drap de çeda, scatat de vermell e blancha.

.....

setembre, 25

52. Item, .XII. coerns de forma maior, scrits en paper, ab los caps coerns de pergami, en romanç, continent en si lo *Valeri*, arromençat.

^a segueix cancel·lat ab.- ^b segueix cancel·lat e robes.- ^c segueix cancel·lat de.- ^d de ... post interlineat.- ^e segueix cancel·lat cap.- ^f segueix cancel·lat la .V.- ^g lo mestre interlineat.- ^h segueix cancel·lat inti <tulat>.- ⁱ segueix cancel·lat pergamins.- ^k segueix cancel·lat e és.

¹ *Logica vetus*.

² En la seva única compra en aquest encant, Arnau de Molins, peller i venedor de llibres, adquireix aquest llibre de filosofia intítulat *Cròniques*. Vegeu també la nota n° 11.

³ Amb aquest *In primum Sententiarum* de Johannes Duns Scotus, en Pere Mascaró, llibreter molt ben documentat en el nostre estudi, adquireix un total de 7 llibres: vegeu els n°s 9-11, 14, 20 i 22.

⁴ Un altre conegut nostre, el llibreter Guillem Sacoma, va pagar 3 sous en la seva única adquisició d'un dels llibres relictos per Nicolau Conill.

⁵ *Lectura super Logicam veteram*.

⁶ *Psalterium (Biblia)*. En Miquel, el verger, és el comprador d'aquest còdex i de l'esmentat en la nota anterior.

⁷ Llibre de *Sermones* adquirit per Pere Fàbregues, corredor d'orella.

⁸ Un nou llibreter, Salvador Sabater, adquireix un altre exemplar amb *Sermones*.

⁹ Aristoteles, *Ethica*.

¹⁰ Llibre de *Sermones*.

¹¹ Un nou llibre de *Cròniques*, sense concretar.

¹² *Tractats de Filosofia i de Lògica*.

¹³ Tot i la problemàtica lligada a l'esment genèric «*Alexandre*» (vegeu 12, 12), la personalitat del seu comprador -el mestre Bernat, sastre que està a la Plaça de les Cols-, ens permet suggerir la hipòtesi que es tracta d'Alexander de Villadei, autor del *Doctrinale*, un dels tractats elementals per aprendre gramàtica.

¹⁴ *Postilla super Evangeliarium (Biblia)*.

¹⁵ En Minoli, cognom que sembla estranger, adquireix aquest llibre de *Decretales (C.I.Can)*.

1423, setembre, 15

Encant públic dels llibres relictos per Nicolau Conill, canonge de la Seu de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 346, s.n., fols. 2r-3v.
Cit. MADURELL: *Encuadernadores y libreros...*, pàg 324.

1. <Primo>, un libre escrit en pergamins appellat *Lógica vella* . . .XVIII. sous.
2. Item, un altre libre en pergamins, *de filosofia*, appellat *Canònicas*, en Molins . . .XVIII. sous.
3. Item, un libre en pergamins appellat *Primus Scoti*, en P<ere> Mascaró
.I. lliura, .XIII. sous, .VIII.
4. Item, un altre libre en pergamins de *Lógica*, en G<uillem> ça Coma.III. sous.
5. Item, un altre libre appellat *Lectura de lògica vella* en^a paper, en Miquell, lo
vergerIII. sous, .II.
6. Item, un *Psaltiri* escrit en pergamins, en Miquell lo verguer
.I. lliura, .XIII. sous, .XI.
7. Item, un libret en pergamins *de Sermons*, en P<ere> Fàbregues, corredor
d'orellaVI. sous, .XI.
8. Item, un altre libret de pergamins *de Sermons*, en Salvador Çabater .I. sou, .VI.
9. Item, un altre libre en pergamins appellat *Test de les Étiques*, en P<ere>
MascaróVIII. sous, .V.
10. *lf.2v* Item, un altre libre en paper en paper qui tracta *de Sermons*, en P<ere>
MascaróI. sou, .VII.
11. Item, un altre libre escrit en paper qui tracta *de Canònicas*, al demunt dit
.II. sous, .VI.
12. Item, un altre libre escrit en pergamins, de diversos *Tractats de filosofia e de*
LógicaV. sous, .II.
13. Item, un *Alexandre* escrit en pergamins, a mestre Bernat lo sartre, stà a la plaça
de les ColsVI. sous.
14. Item, un altre libre escrit en pergamins appellat *Postilla sobre los Evangelis*, en
MascaróXIII. sous, .VI.
15. Item, unes *Decretals* en pergamins velles, totes mullades, de poca valor, en
MinoliVI. sous, .XI.

^{16-20,22-24} Diferents llibres de *Sermones*. Entre d'altres compradors, constatem la presència (per ordre d'aparició) d'en Berenguer Riera, prevere; Gabriel Busquet; Oliver Navarro; el llibreter Pere Mascaró; el primer esment d'en Mateu de Tesarach (notari filoclàssic documentat en altres exemples del nostre apèndix: vegeu índex onomàstic) i Martí Sarriera.

²¹

²⁵ *Legendarium (Liturgica)*. L'adquirí en Joan Reyes.

²⁶ Un desconegut prior del convent de la Merçè adquireix aquest *Sextus (C.I. Can)*.

²⁷ En la seva segona compra en aquest encant (la primera és un llibre de *Sermones*: nota 23), Tesarach en compra un sobre el *C.I. Canonici*: la *Summa super Decretales* (amb aquest títol coneixem el text de Gaufridus de Trani, però en tenim constància d'altres de semblants sobre rúbriques i títols de les *Decretales*).

²⁸ En Font, prevere, compra aquest llibre imprecís de *Tractatus*.

²⁹ El notari Juglar adquireix aquest text de Guido de Columna, la *Historia destructionis Troiae* en llatí.

16. Item, un altre llibre en pergamins qui tracta *de Sermons*, en Berenguer Riera prevereXVI. sous, .VI.
17. Item, un altre llibre en paper qui tracta *de Sermons*, de poca valor, en Gabriel BosquetI. sou, .VIII.
18. Item, un altre llibre en paper qui tracta *de Sermons*, en Oliver NavarroVI. sous, .VI.
19. Item, un altre llibre petit, en paper, *de Sermons*I. sou, .V.
20. *ff.3r* Item, un altre llibre en paper qui tracta *de Sermons*, en MascaróII. sous, .I.
21. Item, un libret en pergamins, qui tracta de algunes *Ordinacions dels capellans del Papa* e un quoern qui tracta de la *Vida Yosep*III. sous, .I.
22. Item, un altre llibre en paper qui tracta *de Sermons*, en Mascaró . .I. sou, .IX.
23. Item, dos librets petits en pergamins *de Sermons*, en Matheu de Theserach, notariI. sou, .III.
24. Item, dos librets escrits en pergamins qui tracten *de Sermons*, en Martí SarieraIII. sous.
25. Item, alguns coerns en pergamins del *Legender*, en Johan ReynesIII. sous, .XI.
26. Item, alguns quoerns del *Sissè* en pergamins, de poca valor, al prior de la MerçàV. sous, .VI.
27. Item, un quoern de les *Sumes sobre les Decretals*, en Matheu de TheserachVIII. sous, .II.
28. Item, diversos quoerns en paper e pergamí de diversos *Tractats*, de poca valor, en Font, prevereIII. sous, .VIII.
29. Item, unes *Ystòries Troyanes* en latí, scrites en paper, en Juglar, notariI. lliura, .VIII. sous.

^a segueix cancel·lat pergamins.

Testament ofert íntegrament per MADURELL. El *Liber examinationis*... no enregistra el seu nomenament com a notari -recordem que aquest registre només arriba fins a l'any 1385- i a l'*Índice cronológico*... no tenim constància de la seva activitat. Apareix, en canvi, un Berenguer Escuder, amb 28 protocols conservats a l'Arxiu Capitular i al de Protocols de Barcelona, amb dates compreses entre 1377 i 1411. Fem notar la restitució de tres llibres i el llegat dels protocols al seu sogre, Jaume Isern («*Item lego eidem Iacobo Iserni omnia prothocolla sive capibrevia et alios libros quorumcumque contractuum in posse meo receptorum, et omnia testamenta, instrumenta et alias scripturas per me recepta et que in posse mee sint pretextu artis mee seu officii notarie*»), de qui sí que s'han conservat una vintena de lligals a l'Arxiu de Protocols, datats entre 1408 i 1438.

¹ Conegut i molt present en els inventaris és Guido Faba, autor de tractats clàssics de l'*ars dictandi*: l'homònim *Ars dictandi* (1227) i la *Summa dictaminis* (1229). El segon text és un *Casus super Instituta (C.I. Civ)*, no identificat. El llibreter Joan Desplà posseïa, en aquell moment, aquests dos textos, però no sabem per quina causa (per a vendre'ls, en penyora d'algun préstec, per a enquadrar...). Tot i que hi ha altres tractats d'*ars dictandi* emanats de la pràctica curial romana, el més clàssic és el tercer dels llibres d'aquest primer registre, el de Ricardus de Pophis, la *Summa dictaminis [secundum stilum Romanae curiae]*. Vegeu 17, nota 14. Aquest còdex, juntament amb el dos anteriors, els tenia Joan Escuder del seu sogre, i també notari, Jaume Isern, i en aquesta clàusula testamentària n'ordena la restitució.

² Sota aquest títol es pot amagar un simple *Formularium* comú o un clàssic de l'*ars notariae* (Salatiel, Rolandinus), amb aparats formularis complets.

1423, novembre, 22

Testament de Joan Escuder, notari i ciutadà de Barcelona, en què disposa la restitució d'uns llibres i la donació dels seus protocols a favor del seu sogre Jaume Isern, també notari barceloní. A més, recorda que el seu col·lega Jaume Llobet té un llibre seu.

AHPB. Pere Bartomeu Valls, *Primus liber testamentorum*, 1420-1466, lligall 6, fols. 8v-10r.
Ed. MADURELL: *Encuadernadores y libreros...*, pp. 313-314.

.....

1. *ff. 9v.* Item, volo restitui dicto discreto Iacobo Iserni, socero meo, tres libros, quorum unus intitulatur *Guidonus de litteris*, alter *Casus super Instituta*, qui est in posse Iohannis de Plano, libraterii, et reliqu<i>s nominatur *Stilus curie romane*, quos tres libros dictus Iacobus Iserni michi acomodaverat.

.....

2. Item, pono hic ad memoriam quod discretus Iacobus Luppeti, notarii, tenet a me quoddam *Formularium artis notarie*, cohoptum cum postibus et corio albo, cum duobus gaffetis, quod sibi acomodavi^a.

^a Tot l'instrument ratllat amb tres ratlles verticals.

92 Testament Joan Puig Cerverí, àlias de Cervelló

Aquest llegat a favor d'ambdós estudiants en arts vé motivat per l'assistència que aquests prestaren a Joan Puig Cerverí en la seva malaltia.

¹ Al primer, Pere Guillem, li deixa una *Lectura* sobre el *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

² Al segon, Francesc de Pi, l'*Ars generalis ultima* de Ramon Llull.

1423, novembre, 25

Testament de Joan Puig Cerverí, àlias de Cervelló, batxiller en arts i medicina, ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Nicolau de Puig Cerverí, àlias de Cervelló, i Tomassa, de la vila d'Alcalà de Xivert (Castelló), regne de València, en què disposa el llegat d'uns llibres a favor de Pere Guillem i Francesc de Pi, estudiants en arts.

AHPB. Pere Bartomeu Valls, *Primus liber testamentorum*, 1420-1466, lligall 6, fols. 10v-11r.
Ed.parc. MADURELL: *Miscelánea Iuliana*, n° II.3.

.....

1. Item, dimitto Petro Guillelmi, studenti in artibus, propter gratum servicium quod michi prestitit in infirmitate mea, quandam *Lecturam doctrinalis* scriptam in papiro.
2. Item, dimitto Francisco de Pino, studenti in artibus, simili de causa, quandam librum continentem *Artem magnam magistri Lulli*.

¹ Es tracta del *Llibre del rei En Pere* (= la *Crònica de Bernat Desclot*) o de la *Crònica de Pere el Cerimoniós*? Tots dos textos formen part de les anomenades *Quatre Grans Cròniques*. En Cabanyelles disposa de molts textos històrics o pseudo-històrics a la seva biblioteca.

² *Biblia en pla*.

³ Aquest llibre sobre la *Conquesta del sant Graal* -com aquells de *Merlí*, alguns exemples del qual ja hem esmentat en el nostre treball-, forma part del cicle de Bretanya o cicle artúric.

⁴ En una de les seves errades de lectura paleogràfica, l'infatigable MADURELL va llegir misser Marc «Perellós», en atribuir a la «P» un signe d'abreviació que pertany a un mot de la línia inferior; a més, la «S» final és cancel·lada: la lectura correcta, per tant, és «Pollo». I aquest *Llibre de les províncies*.. s'ha de referir al seu *Llibre de Viatges*.

⁵ El *Llibre del Consolat de Mar* és una col·lecció privada d'ordinacions, usos i costums marítims i comercials que arribà a tenir autoritat de llei. Tots els manuscrits conservats són en català (el més antic del s. XIV) i comptem amb edicions des del 1484. Es dóna la interessant circumstància que aquest llibre és datat amb precisió el dia 22 de novembre de 1340. Tenim altres còdexs en poder del notari Gabriel de Forest (186,5) i del també mercader Perè Saclosa (332,5).

1423, desembre, 7

Inventari dels llibres relictos per Guillem de Cabanyelles, mercader, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial, I.5*, fols. 10r-11r, 12v-13r.
Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 7.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 52.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 24.

desembre, 28

Primo, trobam en^a la dita cambra on era lo dit scriptori...

1. <Primo>, un llibre de forma major, ab posts cubertes de cuyr negre, scrit en paper, ab^b .II. gaffets, appellat *Conquestes del Rey en Pere*. Lo qual comença, ço és, en la primera carte^c de la taula del dit libre: "lo pròlech de aquest libre". E feneix en^d la darrera carta del dit libre: "en aquest món viscam. Amen".

2. *lf.10v* Item, un altre libre de forma major, ab posts cubertes de cuyr blau, ab .II. gaffets, scrit de paper, lo qual és^c la meytat de la *Bíblia*, en pla. E comença, ço és, en lo vermell: "ací feneix lo pròlech". Comença lo *Psaltiri*, en latí e en romans: "Beatus vir". E en lo negre: "beneventurat és l'om qui no va^f al consell dels malvats hòmens". E feneix lo^g dit libre en cap de pàgina: "Jhesu Christ sia ab tots nosaltres. Amen".

3. Item, un altre libre ab posts cubertes de cuyr^h negre, ab .II. gaffets e bolletes, scrit en paper, ab sisterns de pergamiⁱ, appellat *la Conquesta del sant Gresal*. Lo qual comença en^k la primera carta: "en aquell temps dix lo comte". E feneix lo^l dit libre a mig de pàgina en^m la darrera carta: "no és nagú que res ne digua".

4. Item, un altre libreⁿ scrit en paper, ab posts cubertes de cuyr vert, ab .II. gaffets, appellat *Micer Marcho Pollo*, lo qual comença en^p la primera carta: "Ací comença lo *Libre de les províncies e de les encontrades*". E feneix lo^q dit libre en la darrera carta: "perquè vos fas fi en aquest libre. Déus sia ab tots. Amen".

5. Item, un altre libre scrit^r en paper, ab posts cubertes de cuyr vert, ab bolletes e ab .II. gaffets^s, appellat *Libre del Consolat*. Lo qual comença, ço és, en la primera carta: "fforma en qual manera se fa la elecció dels cònsols". E feneix lo^t dit libre en la darrera carta: "decimo kalendas decembris anno Domini .M^oCCC^oXXXX^o".

⁶ F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels*.

⁷ Quaderns amb els *Proverbia Salomonis (Biblia)*.

⁸ *Genesis (Biblia)*.

⁹ *Ordinarium (liber Pontificale. Liturgica)*.

¹⁰ Sant Pere Pasqual (també conegut com el *Bisbe de Jaén*). Un dels molts textos anti-jueus de l'època, que va comptar amb molts representants.

¹¹ *L'incipit* ens hauria de permetre identificar aquest text, de clar contingut historiogràfic. La proximitat entre la data transcrita a l'*explicit* del volum (any 1391) i la de l'inventari (any 1423), ens permet suposar que correspon a la de la seva datació.

¹² Franciscus de Assisio, *Regulae*.

¹³ Arnau de Vilanova,

¹⁴ Llibre de *Medicina* sense identificar.

¹⁵

¹⁶ Els *Deu manaments* en català.

¹⁷ Llibre de *Sermones*.

6. Item, un altre libre escrit^u en paper, ab posts engrutades cubertes de alude blanque^v, appellat *Libre dels Àngels*. Lo qual comença, ço és, en^x lo negre: "lo primer, tracte dels Àngels". E feneix lo^y dit libre, ço és, la darrera carta: "en sa guarda e protecció. In secula seculorum. Amen".

7. *ff.11r* Item, .II. coerns de paper on eren scrits los *Proverbis de Salamó^{aa}*.

8. Item, un libre ab posts cubertes de cuyr blanch, scrit en paper, appellat *Gènesi*. Lo qual comença, ço és, en la primera carta: "diu lo libre de *Gènesi*". E feneix lo^{ab} dit libre en la darrera carta: "axí plàcia a Déu qui és tot poderós. Amen".

9. Item, un altre libre escrit^{ac} en pergamins, ab posts cubertes de cuyr vermell empremtat^{ad}, appellat *Ordinari ab^{ae}*. *VII. Psalms e Latania* e ab algunes *Misses*. Comença en latan<ia> de negre: "officium baptismi". E en lo començament del dit libre, ço és, en lo vermell: "incipit ordo ad catequimum". E feneix lo^{af} dit libre en la darrera^{ag} carta: "recognosce frater quia pulvis es et in pulverem reverteris".

10. Item, un altre libre scrit en paper, ab cubertes de pergami^{ah}. Lo qual comença, ço és, en la primera carta en lo^{ai} vermell: "*Disputació de la fe Cathòlica contra los juheus*". E feneix lo^{ak} dit libre en la darrera carta: "maior fi que comensament. Amen. Deo gracias".

11. Item, un altre libre scrit en paper, ab cubertes de pergami. Lo qual comença, ço és, en la primera carta: "aquest^{al} libre mostre veritat del primer comte de Barchinona". E feneix lo^{am} dit libre en la darrera carta: "sino lo setge, e açò fo l'any .M.CCC.LXXXXI.".

12. Item, un^{an} libret poch, scrit en pergamins, en lo qual era la *Regla de sent Ffrancesch*.

13. Item, un libre scrit en paper, ab posts cubertes de cuyr vert, ab .II. gaffets, lo qual tracte de *Medecines de mestre Arnau de Vilanova* e de *Strologia*.

14. *ff.12v* Item, un altre libre escrit^{ao} en paper, ab posts cubertes de cuyr vermell, ab .II. gaffets, appellat^{ap} de *Medecines*. Lo qual comença en la primera^{aq} carta: "pregat, mas ja ha lonch temps Andreu Viçens". E feneix lo^{ar} dit libre en la darrera carta: "Déus tot poderós t'esperit en la sua gràcia et duga en la millior via. Amen".

15. Item, un altre libre de forma manor, scrit en paper, ab posts^{as} engrutades cubertes de cuyr negre^{at}, appellat l'*Istòria del rey Agaton*. Lo qual comença, ço és, en la primera carta del negre: "ara diu lo comte que una vegada". E feneix lo^{au} dit libre en la darrera carta: "qui tenen vergers e alcàries, e si ha nom Antholí".

16. Item, un altre libre de forma manor, scrit en pergamins, ab posts^{av} cubertes de cuyr vermell empremtat, appellat *Los .X. Menaments*. Lo qual comença, ço és, en la primera carta en lo negre: "no hauràs diversos Déus". E feneix lo^{ax} dit libre en la darrera carta: "qui's conduga tots a vida durable. Amen".

17. Item, un altre de forma manor, scrit en pergamins, ab posts de fust cubertes de cuyr vermell, appellat *de Sermons*. Lo qual comença en la primera carta: "hora est nos de sompno surgere". E feneix lo^{ay} dit libre en la darrera carta: "verbum et Spiritus Sanctus et hic tres unum sunt".

93 Inventari Guillem de Cabanyelles

¹⁸ *Passionale (Liturgica)*.

¹⁹ Nou exemplar de contingut històric.

²⁰

²¹ Els *Disticha* del (Ps) Cato en pla i la *Vida de sant Amador*, també en pla.

18. Item, un libre de forma manor, escrit en paper, ab posts de fust^{az}, ab les .IIII. *Passies*, de pocha valor.

19. Item, un altre libre de forma manor, escrit en paper, ab posts engrutades, appellat *Istòries del Rey Carles*. Lo qual comença en la primera carta: "en aquell temps del Rey Carles". E feneix lo^{ba} dit libre en la darrera carta: "e sim seré jo sí a Déus plau".

20. *lf.13r* Item, un altre libre de forma manor, escrit en pergamins, ab cubertes de fust cubertes de cuyr vermell, empremtat, ab .II. gaffets^{bb}. Lo qual comença en la primera carta, ço és, en lo vermell: "incipit lectio puerorum". E en lo negre: "quina cosa est tu". E feneix lo^{bc} dit libre en la darrera carta: "con aquelles tres persones són un Déu".

21. Item, un altre libre escrit en paper^{bd}, de forma manor, ab cubertes engrutades, appellat^{bc} *de sant Amador* e lo *Cató* en pla. Lo qual comensa en la primera carta: "avia un hom en Roma". E feneix lo^{bf} dit libre en la darrera carta: "fins que a Déus playa que al <t>ra sia".

^a en ... scriptori *interlineat*.- ^b ab .II. gaffets *interlineat*, *damunt de* lo qual comença, ço és en la primera *cancel·lat*.- ^c carte *interlineat*, *damunt de* sus fulla *cancel·lat*.- ^d en la ... libre *interlineat*.- ^e *segueix cancel·lat* de la.- ^f *segueix cancel·lat* en al col.- ^g lo dit libre *interlineat*.- ^h *segueix cancel·lat* cu.- ⁱ *segueix cancel·lat* lo qual comença: "En".- ^k en ... carta *interlineat*.- ^l lo dit libre *interlineat*.- ^m en ... carta *interlineat*.- ⁿ escrit en paper *interlineat*.- ^o *segueix cancel·lat i interlineat* escrit en paper; *en una de les seves múltiples errades paleogràfiques, MADURELL va llegir Perellós, en atribuir a la p un signe d'abreviatura que pertany a un mot de la línia de sota; a més la s final és cancel·lada*.- ^p en ... carta *interlineat*.- ^q lo dit libre *interlineat*.- ^r escrit en paper *interlineat*.- ^s *segueix cancel·lat* escrit en paper.- ^t lo dit libre *interlineat*.- ^u escrit en paper *interlineat*.- ^v *segueix cancel·lat* escrit en paper.- ^x en *interlineat*.- ^y lo dit libre *interlineat*.

^{aa} *segueix cancel·lat* ab.- ^{ab} lo dit libre *interlineat*.- ^{ac} *segueix cancel·lat* en paper ab cuber<tes>.- ^{ad} *segueix cancel·lat* app<ellat> ab.- ^{ae} *segueix cancel·lat* .VIII.- ^{af} lo dit libre *interlineat*.- ^{ag} *segueix cancel·lat* carrera.- ^{ah} *segueix cancel·lat* appellat.- ^{ai} lo *interlineat*.- ^{aj} lo ... carta *interlineat*, *damunt d'* en lo *cancel·lat*.- ^{ak} *segueix cancel·lat* l lo.- ^{am} lo dit libre *interlineat*.- ^{an} un *interlineat*.- ^{ao} escrit en paper *interlineat*.- ^{ap} *segueix cancel·lat* P libet.- ^{aq} primera carta *interlineat*, *damunt de* començament *cancel·lat*.- ^{ar} lo dit libre *interlineat*.- ^{as} *segueix cancel·lat* en.- ^{at} *segueix cancel·lat* ab.- ^{au} lo dit libre *interlineat*.- ^{av} *segueix cancel·lat* ab.- ^{ax} lo dit libre *interlineat*.- ^{ay} lo dit libre *interlineat*.- ^{az} *segueix cancel·lat* appellat.

^{ba} lo dit libre *interlineat*.- ^{bb} *segueix cancel·lat* appellat.- ^{bc} lo dit libre *interlineat*.- ^{bd} *segueix cancel·lat* ab.- ^{be} appellat ... en pla *interlineat*.- ^{bf} lo dit libre *interlineat*.

94 Inventari Joan d'Argentona

¹ *Llibre d'Hores de la verge Maria.*

² *Vitae sanctorum patrum* en romanç.

³ *Genesis (Biblia).*

1423, desembre, 23

Inventari dels llibres relictes per Joan d'Argentona, donzell, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.5, s.n., fol. 4r.

Item, atrobi dalt, en la cambra maior del dit alberch...

.....

1. <Primo> , .I. libre^a ab posts cubertas de cuyro vert, scrit en paper, on ha diverses *Oracions e Oras de la Verge Maria*, en pla.
2. Item, .I. libre gran, scrit en paper, on ha *Vidas de sants*, en pla.
3. Item, .I. libre cubert de posts, scrit en paper, apellat *Gènesi*, tot descornat.

^a libre *interlineat*.

Amb els dos documents següents ens trobem amb un petit problema. Tots dos es refereixen a un cert Bernat Llobet, ciutadà (però cadascun d'ells ha estat localitzat en un arxiu diferent de Barcelona: el primer a l'Històric Municipal i l'altre al Capitular). Aquest primer document no és datat, però paleogràficament el podem situar a començaments del segle XV, mentre que l'altre és datat el gener de 1424. Tenen en comú almenys un còdex (l'*Evangeliarium* litúrgic) i els llibres de comptes o *Registres de la Procuració reial de Mallorca* (que sembla que van pertànyer a en Berenguer Llobet).

Hi ha dues possibilitats: la primera és que tots dos instruments, malgrat les diferències que hi pugui haver -concretades bàsicament en els pocs llibres que hi ha en comú entre ambdós, excepte els ja assenyalats-, referits a una mateixa persona, en Bernat Llobet. La segona és que aquest primer document sense datar (doc. 95: de començaments del XV o, fins i tot, de finals del segle XIV) es refereixi efectivament a en Bernat Llobet *senior*, fill d'en Berenguer Llobet, procurador reial a Mallorca, tal i com consta explícitament en l'instrument quan diu que és el seu pare; mentre que l'altre document (95 bis), del gener de 1424, ja correspondria a un Bernat Llobet *junior*, fill homònim i nét d'en Berenguer -aquí ja no consta ni el nom ni tampoc l'expressió de filiació paterna, limitant-se a recollir l'esment de «diversos llibres de comptes de la procuració reial de Mellorques». Ambdues possibilitats són viables.

¹ L'obra d'Augustinus, *De civitate Dei* es presenta en 4 volums. Només en cas de coincidència assenyalarem el seu corresponent amb l'inventari 95 bis.

² En un principi el notari va voler descriure aquesta *Biblia*, mig desenquadrada, com escrita «en per[gamins]», però no va acabar d'escriure-ho i després de cancel·lar-ho va anotar finalment «en paper». En canvi, en el document següent (95 bis, 3), la *Biblia* en romanç és descrita, sense cap mena de dubte, com escrita en pergamins. Estem, malgrat tot, davant del mateix volum?

³ F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels*.

⁴ Matfre Ermengaut de Béziers, *Breviari d'amor*.

⁵ Aquest *Evangeliarium* litúrgic és l'únic volum, de forma inequívoca, comú en ambdós inventaris: no hi ha cap element en la descripció que ho pugui negar (95 bis, 1).

⁶ *Septem psalmi penitentiales* amb glossa.

^{7,8} Ovidius, *De arte amandi* i *Epistolae*.

⁹ Henricus Mediolanensis, *Contra fortunam*, en romanç.

¹⁰ Albertanus Brixiensis, *Liber consolationis et consilii*, en romanç.

A més, com ja hem vist, s'esmenten uns *Registres de la Procuració reial de Mallorca* que havien pertangut a en Berenguer Llobet, pare d'en Bernat, i que tornarem a trobar en el instrument següent, amb alguna petita diferència de contingut (o substancial, segons la interpretació que vulguem triar d'entre les possibilitats exposades més amunt): 95 bis final.

14<24>

Inventari dels llibres relictos per Bernat Llobet, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.2, s.n., fol. 3r.

...in quadam magna botigia ipsius hospicii...

.....
/f.3r. Item, .I. cofre enlaunat e encuyrat, dins lo qual havia los llibres següents:

1. Primo, .I. libre appellat *Civitas Dei* en .III. volums, scrit en paper, ab cobertes blanques engrutades.
2. Item, .I. libre^a scrit en paper, en lo qual se conté la *Biblia*, partide cornat e partide descornat.
3. Item, .I. altre libre scrit en paper appellat lo *Libre dels Àngells*.
4. Item, .I. altre libre scrit en pergamins appellat *Breviari de amors*.
5. Item, .I. *Evangelister* scrit en pergamins en letí.
6. Item, los *Set salms*, glosats, scrits en paper.
7. Item, .I. altre libre scrit en paper appellat *Ovidius, De arte amandi*, en latí.
8. Item, .I. libre en paper contenent en si les *Letres de Ovidi*.
9. Item, .I. altre libre scrit en paper appellat^b *Anrich contra Fortuna*, en romans.
10. Item, .I. altre libre scrit en paper appellat *Melibeus*, en romans.

Item, .XXXVIII. llibres de registres de la *Procuració Reyala de Mallorques*, del temps que la dita procuració reyal fo regida per lo honorable en Berenguer Lobet, pare meu, los quals foren meses ajús .I.^a gran caxa ab pras.

^a segueix cancel·lat en per.- ^b segueix cancel·lat se.- ^c segueix cancel·lat en.

95 bis Inventari Bernat Llobet

¹ Vegeu 95 bis.

² *Psalterium (Biblia)*.

³ *Biblia* en romanç. Vegeu el que hem comentat en la nota 95, 2.

⁴ Preciós esment (i inèdit, d'altra banda, com molts dels que oferim en el nostre treball), sobre un exemplar de la *Historia scolastica* de Petrus Comestor, traduïda al català i que, a més, és datat l'any 1388. Tant de bo moltes descripcions fossin com aquesta: ens permetrien identificar, fins i tot, còdexs concrets, si s'haguessin conservat en els nostres arxius i biblioteques.

⁵ Exemplar en català de la *Summa collectionum (= collationum)* de Johannes Gallensis.

Els *Llibres de comptes de la Procuració reial de Mallorca* ja esmentats (95, final), sense cap dada addicional.

95 bis

1424, gener, 10

Inventari dels llibres relictos per Bernat Llobet, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 346, s.n., fol. 5r.

Item, en lo scriptori foren trobades les robes següents:

.....
/f.5r. Item, un armari en que ha les robes següents:

1. Primo, un libre de posts ab les cubertes de vert, ab .II. gafets e .X. claus, appellat *Evangelista*, scrit en pergamins.

2. Item, un libre petit, de posts cubertes d'oripell, ab .II. tencadors de argent sobredeurat, scrit en pergamins, appellat *Saltiri*.

.....
Item, un altre armari dins lo qual ha les coses següents:

3. Item, un libre de posts cubertes de cuyro vermell, ab .II. tencadors de parxe vert d'argent sobredeurats, ab^a .X. claus d'argent, scrit en pergamins, appellat *Bíblia*, en romanç, ab dos colondells. E la primera carta de^b la taule comensa: "en nom de Déu sie". E la derrera carta finex: "la gràcia de nostre Senyor Jhesuchrist sie ab tots nosaltres. Amen".

4. Item, un altre libre cubert de posts cubertes de cuyro vermell, ab .III. gavets de leutó, scrit en pergamins, ab dos colondells^c, appellat *Ystòries scolastiques*. E comença la primera carta^d de la taule: "açí comensens les *Ystòries Scolàstiques*". E fine a la derrera carte^e: "anno a Nativitate Domini .M^o.CCC^o. octuagesimo octavo. Deo gracias".

5. Item, un altre libre ab cubertes de posts cubertes de cuyro vermell, ab .III. gavets de leutó e .X. claus de leutó, scrit en pergamins, ab dos colondells, appellat *Summa de col·leccions*. E comensa la primere carte de la taule: "aquest libre és appellat *Summa de col·leccions*". E fine: "fill de la Verge, tots temps seràs loat. In secula seculorm. Amen".

Item, un altre armari dins lo qual ha diversos llibres de comptes de la procuració reyal de Mellorques.

^a ab ... d'argent *interlineat*.- ^b de la taule *interlineat*.- ^c *segueix cancel·lat* e comença.- ^d *segueix cancel·lat* del.- ^e *carte interlineat, damunt de taule cancel·lat*.

¹ *Flores sanctorum* en romanç. L'*explicit* fa referència a l'acabament de la *Vida de sant Ponç*.

² El *Llibre del rei En Pere* (també conegut com *Crònica de Bernat Desclot*) és escrit a finals del segle XIII i forma part de la tetralogia de les *Quatre Grans Cròniques* catalanes.

1424, gener, 12

Inventari parcial dels llibres relictos per un personatge anònim.

ACB. Gabriel Canyelles, *Carpeta de la bossa del volum 2 d'inventaris i encants* [Original perdut].
Ed. MADURELL: *Manuscrits...*, n°55.

.....

1. <Primo>, un altre llibre gran, escrit en paper, a colondells, appellat *Flos Sanctorum*, ab cubertes de posts de cuyro vert. E comença la primera fulla ab letres vermelles: "así comensen les rúbriques". E fenex en la darrera fulla ab letres vermelles: "ací fenex la Vida de sent Ponç".

2. Item, un altre llibre gran, escrit en paper, a colondells, appellat *Libre del Rey en Pere*, ab posts cubertes de vermell empremtades, ab boles de leutó, ab tancadors. E comença en letres vermelles: "en nom de Déu. Comensen les rúbriques". E fenex en la darrera fulla: "finito libro".

97 Inventari Pere Ros

¹ *Breviarium (Liturgica)* per a ús de la diòcesi de Barcelona.

1424, febrer, 18

Inventari dels llibres relictes per mossèn Pere Ros, prevere i prior del monestir del Sant Sepulcre, de l'Ordre de Santa Anna de Barcelona.

AHPB. Simó Carner, *Secundus liber inventariorum et encantuum*, 1415-1429, lligall 9, fol. 255v.

.....

1. <Primo>, .I. *Breviari del bisbat de Barchinona* escrit en paper, cubert de posts e de albadina blanca.

¹ L'encant d'aquest mateix llibre ens permet saber que, almenys una de les *.III. Històries* aquí esmentades, és la *Història de la destrucció de Jerusalem*, adquirida pel mercader Joan Bartolo (99, 1).

1424, abril, 4

Inventari dels llibres relictos per Oliver Borrossà, pellisser, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.5, s.n., fol. 2v.

Primo, atrobam en l'alberch on lo dit Oliver Borroçà ffiní sos dies, ço és, en la cambra on acostumava de jaure...

.....
Item, .I. altro coffre pintat de signes, ab ba <r> ras vermelles e blaves, en lo qual eren les robes següents:

-
1. <Primo> , .I. libre de .III. *Stòries*, ab cubertes vermelles.

99 Encant Oliver Borrossà

¹ Vegeu 98, 1.

1424, maig, 23

Encant públic dels llibres relictos per Oliver Borrossà, pellisser, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.5, s.n., fol. 22v.

.....

1. <Primo>, .I. libre scrit en paper en què és escrita la *Istòria de la destrucció de Jherusalem*, an Johan Bartholot, <mercader>VIII. sous, .III.

100 Inventari Bernat de Sentmenat

¹ *Breviarium portàtil.*

1424, agost, 18

Inventari dels llibres relictos per Bernat de Sentmenat, canonge de la Seu de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.5, s.n., fol. 4r.

En una cambra dalt del terrat

.....

1. <Primo>, un *Breviari* portàtil, escrit^a en pergamins, ab posts cubertes de cuyr vermell, picat, ab tancadors de argent, ab una cuberta de drap de li obrade de seda vermella e morade e de fil d'or. Lo qual comensa en la primera carta: "notandum est quod omnes ore diey". E feneix en la darrera carta: "per Evangelica dicta^b deleantur nostra delicta".

^a escrit en pergamins *interlineat*.- ^b dicta *interlineat*.

¹ No queda clar si Jordi Miquel és l'autor d'aquest llibre d'*Scientia*, car els repertoris consultats no en recullen cap; però creiem que el sentit exacte és el que nosaltres interpretem, per tal com el títol és esmentat en cursiva (d'*Scientia*) seguit de la indicació de propietat (d'en Jordi Miquel). Desconeixem per què Francesc Marquès el posseïa en el moment del seu traspàs.

² *Flores sanctorum*.

³ *Tristany*.

⁴ Guido de Columna, *Historia destructionis Troiae*, en romanç.

^{5,8} *Llibre d'Hores de la verge Maria*, dos volums.

⁶

⁷ Boethius, *De consolacione Philosophiae*.

1424, octubre, 19

Inventari dels llibres relictos per Francesc Marquès, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial, I.5*, s.n., fols. 6r-6v, 12v.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, nº 56.

En le dispençe

Primo, .I. armari de dues cases, en le une de les quals trobam ço qui's segueix:

.....

1. <Primo>, .I. libre^a de paper, ab posts e cubertes vermelles, ab bolles, tractant
De la Sciència d'en Jordi Miquel.

2. Item, .I. libre de pregamí, cubert de vermell, appellat *Flos Sanctorum.*

3. Item, .I. libre de paper, ab^b posts de fust, cubert de^c vert, appellat *Tristany.*

4. Item, .I. altre libre de^d paper, ab posts de fust, cubert de vert, appellat *Istòrias
Troyanas*, en pla.

5. *1f.6v* Item, .I. altre libre, petit^e, scrit en paper, ab posts de fust ab^f cubertes de
cuyro, appellat *Ores de Madona sancta Maria.*

.....

6. Item, .I. libre^g de pegramí, ab posts de fust, ab cubertes de vermell, apellat
Vesprals.

.....

En la cambre sobre le carrera, hon lo dit deffunt acustumave de jaure, trobam qui's
segueix:

.....

7. Item, .I. libre gran^h, scrit en paper, abⁱ posts de fust cubertes de cuyro vert,
appellat *Boeci, De consolació.*

.....

8. Item, unes *Ores* petites^k, scrites en pregamí, ab posts de fust cubertes de cuyro
vermell, dins les quals ha scrit lo *Comtes*, los .VII. *Salms* e les *Ores de la Passió.*

^a segueix cancel·lat cubert.- ^b ab ... fust interlineat.- ^c segueix cancel·lat verm<ell>.- ^d de paper interlineat.- ^e petit interlineat.- ^f ab interlineat.- ^g libre interlineat.- ^h gran interlineat.- ⁱ segueix cancel·lat cube<rtes>.- ^k petites interlineat.

¹ *Digestum novum (C.I. Civ)*, ordenada per abc.

² *Infortiatum (C.I. Civ)*, també ordenada per abc.

³ *Digestum vetus (C.I. Civ)*.

⁴ *Codex (C.I. Civ)*.

⁵ *Volumen (C.I. Civ)*.

⁶ *Decretales (C.I. Can)*. Recollim el detall de les caplletres daurades de les rúbriques.

⁷ El *Sextus* i les *Clementinae*, tots dos textos del *C.I. Canonici*, en un sol volum.

⁸ No acabem d'identificar aquesta primera *Summa super Decretales*. De la mateixa manera, Tancredus Bononiensis és conegut pel seu *Ordo iudiciarius* i els repertoris consultats no recullen cap *Lectura super Decretum*.

⁹ *Extravagantes (C.I. Can)*.

¹⁰ Hugo de Sancto Caro, *Postilla super Psalterium*, amb intitulacions autògrafes del difunt.

¹¹ *Psalterium (Biblia)*.

¹² D'aquest Dinus de Mugello, *De regulis iuris*, destaca codicològicament la seva «forma d'*Oretes*», és a dir, de mida més aviat reduïda.

¹³ La identificació precisa d'aquest còdex no és senzilla. En la història del dret, la veu *Brocard* es defineix, entre els glossadors, com a regla general de dret. La denominació era aplicada, segons els autors, als axiomes jurídics obtinguts per inducció o bé als punts de convergència d'opinions en qüestions controvertides. Els repertoris consultats recullen, per exemple, esments d'un text anònim intitulat *Brocarda in iure civili* o *Brocardica*. I, amb aquests títols o molt semblants, també tenim constància d'obres d'Azo, de Damasus Hungarus, Pillius Medicinensis i Guido de Collemedio (amb un *Brocardi super aliquibus Decretalibus*) ... en qualsevol dels casos, s'inscriu dins el contingut jurídic d'aquesta biblioteca.

1424, desembre, 29

Inventari dels llibres relictos per Bernat Miquel, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 346, s.n., fols. 2r-2v.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 57.

lf.2r Item, al cap de la scala, a mà squerra, on era l'estudi del dit deffunct, atrobam les coses següents:

.....

1. <Primo>, una *Digesta Nova*, ab posts de^a fust cubertes de vermell, va per caps de leys e per .a.b.c.
2. Item, una *Inforçada* ab posts engrutades, cuberta de cuyro vermell, e va per .a.b.c.
3. Item, una *Digesta Vella* ab posts de fust, cubertes de cuyro grog.
4. Item, un *Codi* ab cubertes engrutades verdes, e va per caps de leys e per senyals en alguns lochs.
5. Item, un *Volum* ab posts engrutades, cubert de vert e de grog, sotilet e de petita forma.
6. Item, unes *Decretals*, ab cubertes de posts de fust cubertes de aluda blanca, squinçada, ab capletres d'aur en les rúbriques.
7. Item, lo *Seissè e Clementines* en un volum, ab posts engrutades cubertes de vermell, de poca valor.
8. Item, un altre libre appellat *Suma de Masi sobre les Decretals, lectura de Tencret sobre lo Decret* e algunes altres obretes de poca valor, tot en un volum, ab cubertes de post nues.
9. Item, unes *Extravagans de Ignocent Quart*, ab posts de fust trencades.
10. Item, una *Lectura del Saltiri* ab cubertes de posts trencades, entitulada de mà del dit deffunct, e fo feta per mestre Hugo de [Sancto] Caro vel de Molendinis.
11. Item, un *Saltiri* en pergamins, ab posts empremtades vermelles, ab tancadors d'argent.
12. *lf.2v* Item, un *Di, De regulis iuris*, a forma d'*Oretes*, ab cubertes de posts de fust cubertes de cuyro vermell, ab son tancador.
13. Item, un altre libret ab posts de fust empremtades, ab son tancador, appellat *Brocartis*.

102 Inventari Bernat Miquel

¹⁴ *Constitutiones Cataloniae.*

14. Item, un altre libre appellat *Co<n>stitucions de Catalunya*, a forma de full de paper, en pergamins, ab cubertes de posts ab aluda vermella, ab un gafet.

^a de fust *interlineat*.

103 Inventari Pere Bertran, àlias Monyos

¹ En una altra identificació, ja hem parlat de la problemàtica sobre el títol *Alexandra* o *Alexandre* (vegeu 12, 12).

1425, març, 28

Inventari dels llibres relictos per Pere Bertran, àlias Monyos, de la vila de Moseros, del regne de València.

AHPB. Simó Carner, *Secundus liber inventariorum et encantum*, 1415-1429, lligall 9, fol. 269v.

Primo, atrobam a casa del senyer en P <ere> de Vilarasa, porter del senyor Rey e ciutadà de Barchinona, les robes següents:

.....
Item, .I. altre cofra encuyrat e ferrat, ab pany e clau, dins lo qual eren les robes següents:

.....
1. Item, .I. libra de paper ab posts cubertes de cuyro vermell, ab dos gaffets, apellat *Alexandra*, en romans. Lo qual comensa la robrica de la taula: "Ací comensa la rúbrica dels fets qui són en aquest libra, et cetera".